

Opvallende aberratie van *Plagioder a versicolora* (Coleoptera: Chrysomelidae)

Willy Troukens

Samenvatting. Tussen 27.vi.2020 en 11.vii.2020 werd in Zeebrugge (WV) een exemplaar gevangen van *Plagioder a versicolora* (Laicharting, 1781) (Coleoptera: Chrysomelidae). Dit specimen vertoont een afwijkende structuur van de dekschilden. Een foto en een korte beschrijving tonen het verschil aan met de typevorm.

Abstract. Between 17.vi.2020 and 11.vii.2020, a specimen of *Plagioder a versicolora* (Laicharting, 1781) (Coleoptera: Chrysomelidae) was found at Zeebrugge (West Flanders), which has a remarkable aberration of the elytra. A photograph and a short description demonstrate the differences from the typical form.

Résumé. Entre 17.vi.2020 et 11.vii.2020, un exemplaire de *Plagioder a versicolora* (Laicharting, 1781) a été découvert à Zeebrugge (Flandre Occidentale). Ce spécimen montre une aberration remarquable des élytres. Une photo et une brève description indiquent la différence avec la forme typique.

Key words: Aberration — Belgium — Chrysomelidae — Coleoptera — *Plagioder a versicolora*.

Troukens W.: Ninoofsesteenweg 782/8, B-1070 Anderlecht, Belgium. willy.troukens@gmail.com

DOI: 10.6084/m9.figshare.20402187

Inleiding

Zo rond de jaarwisseling ontving ik van Hugo Raemdonck een doos ter controle met Belgische nachtvlinders en kevers. Tussen enkele Chrysomelidae vond ik ook 2 exemplaren van het rond griendhaantje, *Plagioder a versicolora* (Laicharting, 1781). Eén van deze specimens vertoonde echter een sterk afwijkende structuur van de dekschilden. Blijkbaar een ongewoon fenomeen want in de bestaande keverliteratuur wordt nergens iets vermeld over aberratieve vormen van dit bladhaantje.

De nominaatvorm (Fig. 1)

Plagioder a versicolora is een bol, breedovaal bladhaantje van 2,5 à 4,5 mm dat in geheel Europa algemeen voorkomt (du Chatenet 2002: 213). De kleur is zwart met een blauwe of paarse glans, maar zoals de Latijnse naam al aangeeft – *versicolora* – kan de glans ook neigen naar groen, brons- of zelfs goudkleurig (Winkelman 2013: 66). De sprieten zijn 11-ledig, vrij kort en verdikt vanaf het 6de lid. De sprietleden 1 tot 5 geheel of alleen aan de onderkant rosbruin; de rest zwart. Het halsschild is kort en breed en heel fijn bestippeld. De dekschilden met een krachtige, warrige bestippling of met onduidelijke stippelrijen (Keer 1930: 979–980).

Na de overwintering leggen de wijfjes hun eitjes op het blad van een wilg (*Salix*) of soms ook van een populier (*Populus*). De zwarte larven leven gezellig samen aan de onderkant van het blad tot alleen een blad skelet overblijft. De ontwikkeling van ei tot imago gaat snel en duurt ongeveer 4 weken (Rheinheimer *et al.* 2018: 393–394). Zo komt het dat het aantal generaties jaarlijks kan oplopen tot 3, en dat de imago's aan te treffen zijn van maart tot oktober.

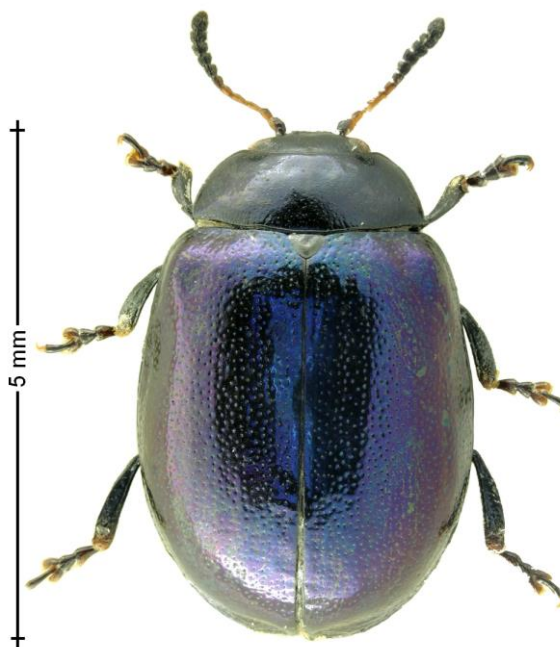

Fig. 1. *Plagioder a versicolora* (Laicharting, 1781). Zeebrugge (WV), 27.vi.2020–11.vii.2020. Nominaatvorm. Leg. Philippe Léonard, coll. Hugo Raemdonck. © David Ignace.

De aberratieve vorm (Fig. 2)

Zeebrugge en Blankenberge (WV) een aantal kevers die een poos bewaard bleven in zijn collectie. In de periode van 27.vi.2020 tot 11.vii.2020 verzamelde Philippe Léonard in het gebied tussen Zeebrugge en Blankenberge een aantal kevers. Enkele specimens kwamen later terecht in de collectie van Hugo Raemdonck. Hierbij bevonden zich ook 2 exemplaren van *P. versicolora*. Al snel bleek dat er bij één van beide iets niet klopte met de dekschilden.

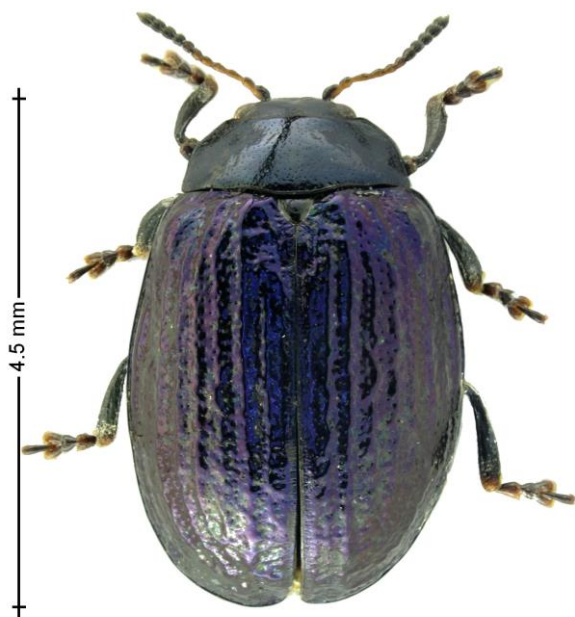

Fig. 2. *Plagioderella versicolora* (Laicharting, 1781), a. sc. *leonardi* ab. nov. Zeebrugge (WV), 27.vi.2020–11.vii.2020, leg. Philippe Léonard, coll. Hugo Raemdonck. © David Ignace.

Inderdaad, de dekschilden vertonen elk, vanaf de naadstreep tot aan de schouderbult, 6 bultige, zigzaggende lengteribben; in de tussenruimten met een ruwe bestippeling; net boven de zijrand met een korte maar krachtige lengtedeuk. Blijkbaar gaat het hier om een unieke of uiterst zeldzame aberratie. Wij bedachten hiervoor de naam *Plagioderella versicolora* (Laicharting, 1781), a. sc. *leonardi*, als verwijzing naar de ontdekker. De afkorting a. sc. staat voor de "*aberratio sculpturae*", en wordt gebruikt voor kevers met een aberratieve sculptuur (Keer 1930: 74).

Wie ooit *P. versicolora* in zijn klopscherm vindt, en hierbij een aberratieve vorm ontdekt, mag dit steeds melden aan de auteur van dit artikel. Alvast bedankt!

Dankwoord

Dit artikel kwam tot stand dankzij de bereidwillige medewerking van Alain Drumont (KBIN, Brussel), David Ignace (Courcelles), Philippe Léonard (Embouurg) en Hugo Raemdonck (Ganshoren). Een speciaal woordje van dank gaat naar David Ignace voor de zeer geslaagde foto's.

Bibliografie

- du Chatenet G. 2002. *Coléoptères phytophages d'Europe. Tome 2. Chrysomelidae*. — N.A.P. Editions, Verrières le Buisson, 258 pp.
- Keer P. M. 1930. *Calwer keverboek*. — W. J. Thieme & Cie, Zutphen, 1330 pp.
- Rheinheimer J. & Hassler M. 2018. *Die Blattkäfer Baden-Württembergs*. — Kleinsteuber Books, Karlsruhe, 928 pp.
- Winkelman J. K. 2013. *De Nederlandse goudhaantjes (Chrysomelidae: Chrysomelinae)*. *Entomologische tabellen* 7. — Nederlandse Entomologische Vereniging, Amsterdam, 93 pp.